

**BOND
BETER
LEEF** VOOR DE
TOEHOMST
MILIEU

**Flanders, a renovation wave
front runner?**

Bond Beter Leefmilieu

Angelos Koutsis, 26/06/2024

What's your goal?

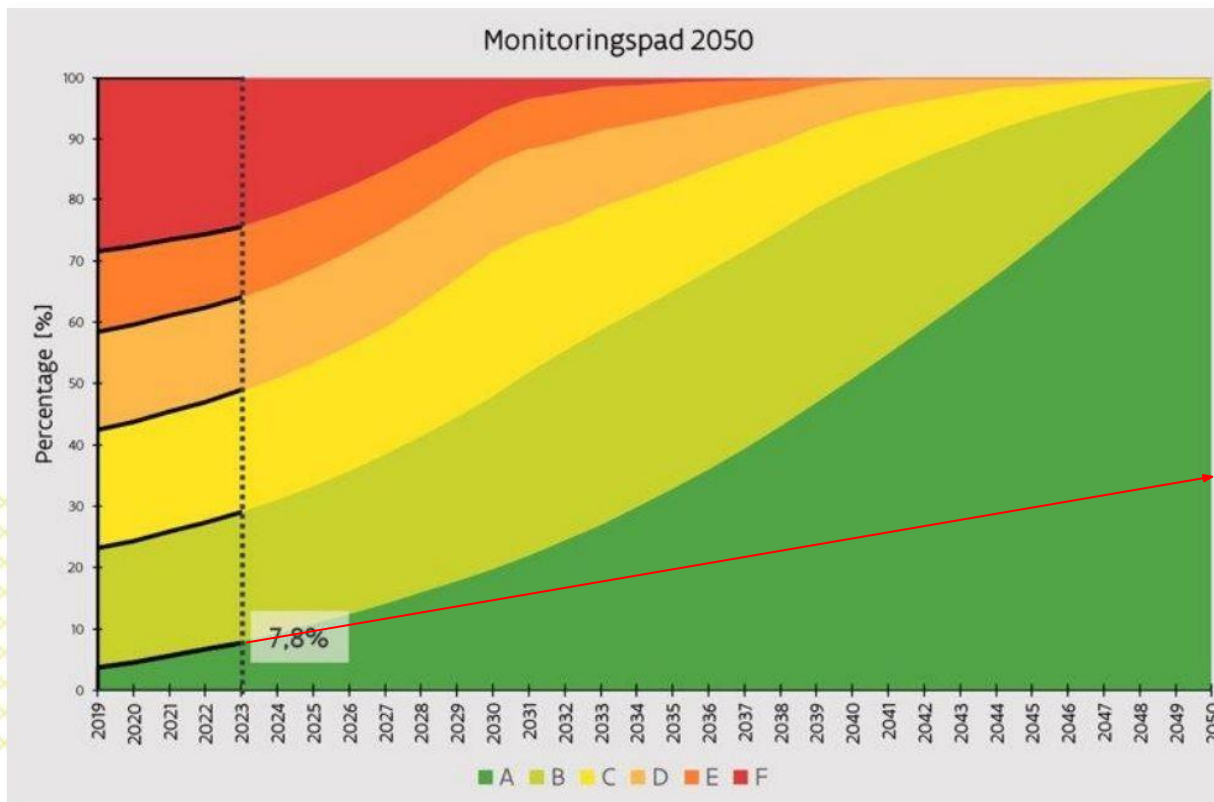

Flemish renovation target

"Label A by 2050 and **evolution** to sustainable heating"

Not enough, but are we on track?

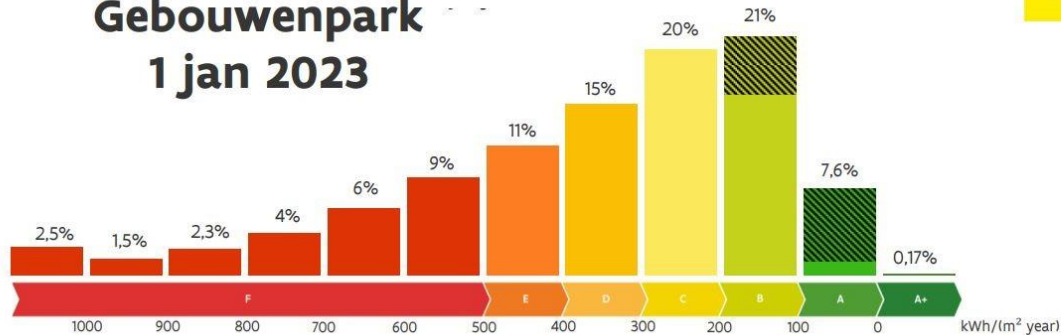
Flanders: we are on track... to postpone challenges

Current rate:

- 3000 deep renovation p.a.
- 10.000 renovation p.a.

Vlaams Residentieel Gebouwenpark 1 jan 2023

Built before 2006
  Built after 2006 (EPB-requirements)

2023: 7,8% van ~3,3 miljoen woningen heeft label A/A+

92% moeten gerenoveerd worden in de komende 27 jaar

- 3,5 % label A renovaties/jaar
- 112.000/jaar

Access to renovating for all?

Flemish renovation support scheme goal

"In order to spend scarce public resources optimally, these incentives are targeted as much as possible to target groups that would not be able to afford the renovations without them (45%) by making the access and level of support more often income dependent."

But is that what happened?

Income based renovation bonus

- **Flanders → Bonus is a success**
  - **Double the expected applications**
  - **Almost 50% goes to the lowest income group**

Uptake MVP per doelgroep: aanvraag

Aanvragen	doelgroep 1	doelgroep 2	doelgroep 3
Eindtotaal	30,63%	19,44%	49,93%

Onder welke inkomenscategorie valt u?

Laagste inkomens-categorie

- U bent eigenaar-bewoner:
  - Alleenstaand: jaarlijks inkomen ≤ 40.860 euro.
  - Alleenstaand en 1 persoon ten laste of koppel zonder personen ten laste: jaarlijks inkomen ≤ 57.190 euro.
  - Per extra persoon ten laste: + 4.170 euro.
- Of: u verhuurt een woning aan een woonmaatschappij.

Middelste inkomens-categorie

- U bent eigenaar-bewoner:
  - Alleenstaand: jaarlijks inkomen > 40.860 euro en ≤ 51.990 euro.
  - Alleenstaand en 1 persoon ten laste of koppel zonder personen ten laste: jaarlijks inkomen > 57.190 euro en ≤ 74.280 euro.
  - Per extra persoon ten laste: + 4.170 euro.

Hoogste inkomens-categorie

- U bent eigenaar-bewoner:
  - Alleenstaand: jaarlijks inkomen > 51.990 euro.
  - Alleenstaand en 1 persoon ten laste of koppel zonder personen ten laste: jaarlijks inkomen > 74.280 euro.
  - Per extra persoon ten laste: + 4.170 euro.
- Of: u bent een andere investeerder.
- Deze inkomenscategorie komt niet in aanmerking voor Mijn VerbouwLening.

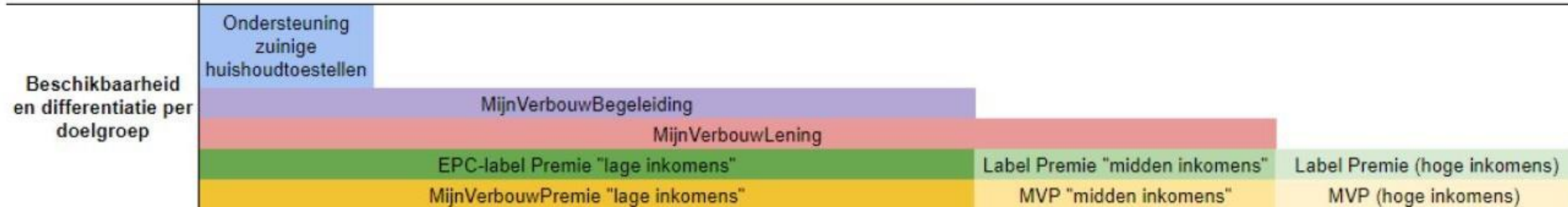
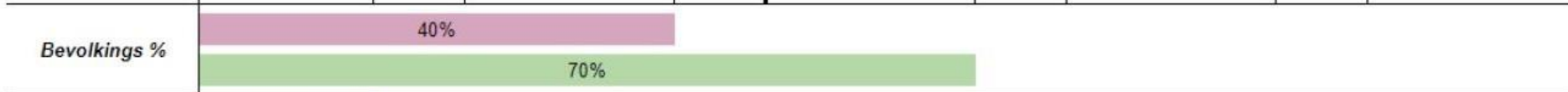
- **In reality:**
  - ☹️ **70% of the population is in the lowest income group**
  - ☹️ **More than 50% of the bonuses go to the 30% highest incomes**
  - ☹️ **No proven additionality → renovation rate < 1%**

Income based Renovation Bonus

➡️ **Right framework but implementation ineffective and deceptive**

Income based renovation bonus

Maximaal Inkomen	Doelgroep 5		Doelgroep 4		Doelgroep 3 ("lage inkomens")		Doelgroep 2 ("midden inkomens")		Doelgroep 1 (hoogste inkomens)				
<i>Alleenstaande</i>	inkomen	≤ € 23.304	<	inkomen	≤ € 28.105	(<)	inkomen	≤ € 40.730	<	inkomen	≤ € 51.840	<	inkomen
<i>Alleenstaande met 1 persoon ten laste OF Koppel</i>	inkomen	≤ € 34.956	<	inkomen	≤ € 42.156	(<)	inkomen	≤ € 57.020	<	inkomen	≤ € 74.060	<	inkomen
<i>Per extra persoon ten laste</i>	inkomen	≤ € 43.276	<	inkomen	≤ € 50.476	(<)	inkomen	≤ € 65.340	<	inkomen	≤ € 82.380	<	inkomen

- **Still no access to renovation for low incomes**
  - e.g. reduced interest loan
→ € 275/month for 25 years
  - **New instruments needed!**

 Further differentiation:

	MijnVerbouwLening				
	<i>Doelgroep 5</i>	<i>Doelgroep 4</i>	<i>Doelgroep 3</i>	<i>Doelgroep 2</i>	<i>Doelgroep 1</i>
Rente	-1,5%	-0,5%	1%	2,75%	N/A
Bulletlening	Onder bijkomende voorwaarden	N/A	N/A	N/A	N/A

Bullet Loan Fund, to the rescue?

- **Just €30 mln → max. € 18 mln per municipality**
- **Only accessible if municipality can covers the overhead costs
→ € 9000/case**
- **In reality:**
  - **Only available in a few cities**
  - **max. 36 renovation per city**

➔ Right framework but ineffective and inaccessible

Flanders, top of the class?

Exceptional policies in Flanders?

Euhm yes and no (right framework but ambition is lacking)

- Renovation obligation to label D at property transfer

	A+++	A++	A+	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Comments	
AT			10	15	25	50	100	150	200	250	250+				
BE-BRU					45	95	150	210	275	345	345+				
BE-FLA				0	100	200	300	400	500	500					
BE-WALL			0	45	85	170	255	340	425	510	510+				
BG				48	95	190	240	290	363	435	435+				
HR				15	25	50	100	150	200	250	250+				
CY					0,5	1	1,5	2	2,5	3	3+			Uses reference building	
CZ					0,5	0,75	1	1,5	2	2,5	2,5+			Uses reference building	
DK			27	30.0 + 1,000/ m2	52.5 + 1,650/ m2	70.0 + 2,200/ m2	110 + 3,200/ m2	150 + 4,200/ m2	190 + 5,200/ m2	240 + 6,500/ m2	240 + 6,500/ m2			Value as a function of Area	
EE					105	125	150	180	220	280	340+	341			
FI					110 - 0,2 *y	215 - 0,6 *y	252 - 0,6 *y	332 - 0,6 *y	462 - 0,6 *y	532 - 0,6 *y	532 - 0,6 *y+			Value as a function of Year	
FR					70	110	180	250	330	420	420+				
DE				25	50	75	100	125	150	175	200+	250			
GR				0,33	0,5	1	1,41	1,82	2,27	2,73	2,73+				
HU			0,4	0,6	0,8	1	1,3	1,6	2	2,5	3,1	4	5	5+	Uses reference building
IE			25	50	75	150	225	300	380	450	450+			A, B, C, D and E are subdivided	
IT		0,4	0,6	0,8	1	1,2	1,5	2	2,6	3,5	3,5+			Uses reference building	
LV					40	60	80	100	150	150+					
LT			C1 < 0,3; C2 ≤ 0,70;	C1 < 0,5; C2 ≤ 0,80;	C1 < 0,7; C2 ≤ 0,85;	C1 < 1; C2 ≤ 0,99;	C1 < 1,5;	C1 < 2;	C1 < 2,5;	C1 < 3;	C1 ≥ 3+			Uses reference building	
LU					45	95	125	145	210	295	395	530	530+		
MT														Continuous scale	
NL	0	50	75	105	160	190	250	290	335	380	380+				
PL														Continuous scale	
PT				0,25	0,5	0,75	1	1,5	2	2,5	2,51+			Uses reference building	
RO					125	201	291	408	566	820	820+				
SK				54	108	216	324	432	540	648	648+				
SI				10	15	35	60	105	150	210	210+				
ES					0,15 C1	0,50 C1	1,00 C1	1,75 C1	1,00 C2	1,50 C2	1,50 C2+			Uses reference building	
SE					0,5	0,75	1	1,35	1,8	2,35	2,35+			Uses reference building	

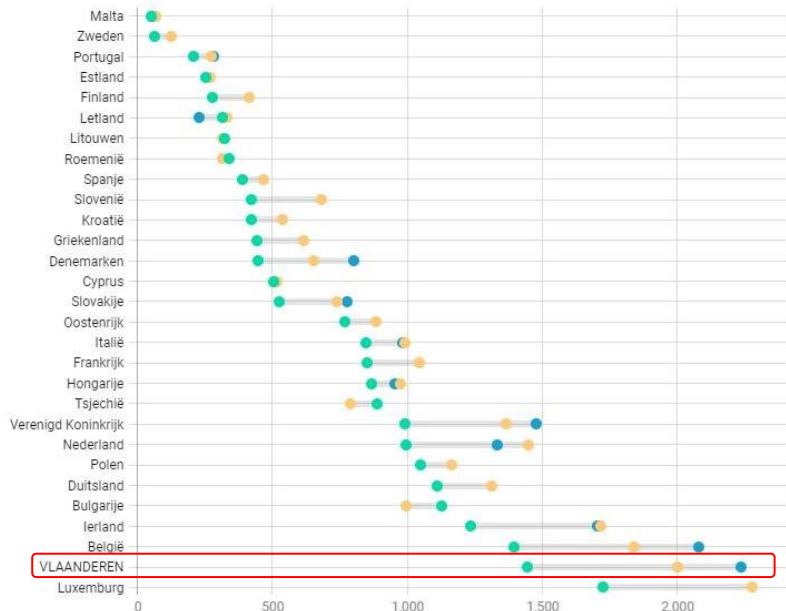
Exceptional policies in Flanders?

Additional effort needed from the second worst student of the EU class

Positie gemiddelde huishoudelijke uitstoot Vlaanderen t.o.v. Europese landen

kg CO2-equivalenten/inwoner

● 2000 ● 2010 ● 2017

**BOND
BETER
LEEF** VOOR DE
TOEKOMST
MILIEU

Angelos Koutsis
Angelos.koutsis@bbbv.be

The importance of debunking false narratives

Bond Beter Leefmilieu